

Brüssel, 18. november 2024
(OR. en)

15816/24

CONUN 231
ONU 133
DEVGEN 185
ACP 124
COAFR 409
COASI 187
COEST 663
CLIMA 414
COLAC 159

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	18. november 2024
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järeldused merepiirita arenguriikide kohta – (nõukogu järeldused – 18. november 2024)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused merepiirita arenguriikide kohta, mille nõukogu võttis vastu 18. novembril 2024 toimunud 4058. istungil.

Nõukogu järeldused merepiirita arenguriikide kohta

1. Euroopa Liit (EL) ja selle liikmesriigid peavad tervitatavaks 10.–13. detsembril 2024 Botswanas Gaborones toimuvat kolmandat merepiirita arenguriike¹ käsitlevat ÜRO konverentsi. Teema „Arengu soodustamine partnerluste kaudu“ rõhutab ühistegevuse tähtsust kestliku arengu jaoks. See konverents (LLDC3) annab iga kümne aasta tagant võimaluse sõnastada merepiirita arenguriikide jaoks uus ja ambitsioonikas raamistik, et lahendada esinevad probleemid, suurendada tulevastele šokkidele vastupanu võimet ja kiirendada kestliku arengu eesmärkide rakendamist.
2. EL on aktiivselt tugevdanud partnerlust merepiirita arenguriikidega nii kahepoolisel tasandil kui ka piirkondliku koostöö kaudu ning ülemaailmsel tasandil. EL on täielikult pühendunud edasisele koostöö laiendamisele merepiirita arenguriikide rühmaga ja selle juhatusega, mille praegune eesistujariik on Botswana.
3. Nendes 32s merepiirita arenguriigis Aafrika, Aasia, Euroopa ja Lõuna-Ameerika eri piirkondades elab ligikaudu 570 miljonit inimest. Igas nimetatud riigis on ainulaadsed võimalused ja probleemid. Otsese avamerele juurdepääsu puudumine, eriti kui sellele lisandub geograafiline kaugus, tekitab mitmeid ülemaailmse integratsiooni ja kaubandusega seotud probleeme. Need on muu hulgas transpordi- ja sidetakistused, pikad vahemaad peamistele turgudele ja tülikad transiidiprotseduurid. Sõltuvus naaberriike läbivast transiidist tekitab täiendavat koormust taristule ja suurendab kaupadega seotud kulusid. Kokkuvõttes võib see raskendada juurdepääsu rahvusvahelisele rahastamisele ja investeringutele.
4. 2023. aasta septembris kohtunud ÜRO liikmesriigid kinnitasid taas oma kohustust tulemuslikult rakendada kestliku arengu tegevuskava 2030 ja selle kestliku arengu eesmärged ning järgida kõiki selles tegevuskavas sätestatud põhimõtteid.

¹ Afganistan, Armeenia, Aserbaidžaan, Bhutan, Boliivia Paljurahvuseline Riik, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Kesk-Aafrika Vabariik, Tšaad, Eswatini, Etioopia, Kasahstan, Kirgiisi Vabariik, Laose Demokraatlik Rahvavabariik, Lesotho, Malawi, Mali, Moldova Vabariik, Mongoolia, Nepal, Niger, Põhja-Makedoonia, Paraguay, Rwanda, Lõuna-Sudaan, Tadžikistan, Türkmenistan, Uganda, Usbekistan, Sambia, Zimbabwe.

5. EL väljendab heameelt uuendatud ülemaailmse pühendumuse üle elavdada mitmepoolset süsteemi ja kiirendada kestliku arengu eesmärkide saavutamist, mis on 2024. aasta septembris vastu võetud tulevikupakti keskmes. Ka meie tunnistame merepiirita arenguriikide eriolukorda ja seda, et nad vajavad abi kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamiseks.
6. EL on võtnud kohustuse toetada sellesuunalist tööd ning tunnistab vajadust tegevuspõhiste kohustuste järele, millega võimaldatakse merepiirita arenguriikidel kiirendada kestliku arengu eesmärkide saavutamist, lahendada esinevad probleemid ja suurendada tulevastele šokkidele vastupanu võimet. EL rõhutab, kui oluline on sõnastada ja rakendada konkreetseid prioriteete, mis vastavad merepiirita arenguriikide konkreetsetele vajadustele, kooskõlas ELi võetud kohustusega saavutada kestliku arengu eesmärgid kedagi kõrvale jätmata.
7. 2014. aasta Viini tegevusprogramm on loonud selge raamistiku oma kuue prioriteetse valdkonna kaudu: transiidipoliitika; taristu täiustamine, kaubandus ja kaubanduse lihtsustamine, piirkondlik integratsioon ja koostöö, majanduse struktuuriline ümberkorraldamine ja rakendamisvahendid. Jõupingutusi Viini tegevusprogrammi eesmärkide saavutamiseks tuleb suurendada, muu hulgas vastusena tagasilöökidest, mis on seotud COVID-19 pandeemia, geopoliitiliste pingete, konfliktide, kliimamuutuste, toidu ja toitumisalase kindlustamatuse ning ebasoodsate ülemaailmsete majandustingimustega. EL jääb ootama koostööd merepiirita arenguriikidega Gaborones seatavate prioriteetide rakendamisel.
8. EL tervitab ÜRO Peaassamblee poolt 21. detsembril 2020 vastu võetud resolutsiooni, mis käsitleb ÜRO süsteemi arendamise poliitika iga nelja aasta tagant toimuvat põhjalikku läbivaatamist, milles viidatakse, et ÜRO arengusüsteem peab suurendama toetust merepiirita arenguriikidele. EL tervitab ka kavandatud ülemaailmset mitmemõõtmelist vaesusindeksit.

9. EL toetab tõhustatud piirkondlikku koostööd ja integratsiooni kui vahendit, millega toetada merepiirita arenguriike geograafiliste piirangutega toimetulemisel ja nende rahvusvahelistele turgudele juurdepääsu parandamisel, sealhulgas hõlmates taristut, digipööret ja innovatsiooni ökosüsteemide edendamist. EL ja selle liikmesriigid toetavad Euroopa tiimi algatuse kaudu eelkõige Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonda, millel on piirkonna riikide, eelkõige merepiirita arenguriikide jaoks suur ümberkujundav potentsiaal. Lisaks taristu arendamisele, näiteks projektide Asian Highway Network (Aasia maanteevõrk) ja Trans-Asian Railway Network (Aasia raudteevõrk) raames, tunnistab EL vajadust investeerida puhtasse, taastuvasse ja digitaalsesse tehnoloogiasse, et tugevdada merepiirita arenguriikide majanduslikku integratsiooni ja vastupanuvõimet. Kaubandusreeglite ühtlustamine on ülimalt oluline ja see aitab merepiirita arenguriikidel lihtsustada õigusnorme ja haldusmenetlusi, et tagada kauplemine oluliste kaupadega ning kiiremad ja läbipaistvamad kaubandusmenetlused, kaitstes seeläbi avalikke huve.
10. EL ja selle liikmesriigid on kohustunud täitma konstruktiivset rolli enne LLDC3-konverentsi, selle ajal ja pärast seda kõikide tegevuskava eelnõus kindlaks määratud prioriteetide suhtes. Sel eesmärgil on EL valmis tegema koostööd selliste partneritega nagu rahvusvaheline mõttekoda merepiirita arenguriikide jaoks (International Think Tank for Land Locked Developing countries) ja ÜRO OHRLLS (ÜRO vähim arenenud riikide, merepiirita arenguriikide ja väikeste arenevate saareriikide kõrge esindaja büroo).
11. EL rõhutab taastuenergia, sealhulgas päikese-, tuule- ja vesinikuenergia ümberkujundavat potentsiaali. Need pakuvad merepiirita arenguriikide vajadustele sobivaid kestlikke lahendusi ning palju võimalusi digi- ja ettevõtlusoskuste arendamiseks, et edendada töökohtade loomist rohelistes väärtusahelates, ning digioskuste arendamiseks, et parandada ühenduvust.

12. EL on võtnud kohustuse teha partneritega tihedat koostööd, et kiirendada rohepööret ja sellest kasu saada ning toetada ülemaailmsete kohustuste täitmist. EL ja selle liikmesriigid tugevdavad veelgi koostööd partneritega, et töötada välja ja rakendada ambitsioonikad riiklikult kindlaksmääratud panused, mis vastavad tõhusalt ülemaailmses kokkuvõttes võetud kohustustele, sealhulgas loobumine fossiilkütuste kasutamisest õiglasel, korrapärasel ja võrdsel viisil, ning et töötada välja riiklikud kohanemiskavad, et suurendada kohanemisvõimet, tugevdada vastupanuvõimet ja vähendada haavatavust.
13. EL on pühendunud digilõhede ületamisele merepiirita arenguriikides, toetades digikirjaoskuse programme, parandades digitaristut ning hõlbustades juurdepääsu info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale. Digitehnoloogia pakub häid väljavaateid haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalkaitse süsteemide ümberkujundamiseks ning institutsioonide tugevdamiseks. EL rõhutab, kui oluline on usaldusväärne ja eristatud andmete kogumine ja analüüs, et paremini mõista merepiirita arenguriikide erivajadusi ning võtta selle alusel sihipärasemaid ja tõhusamaid poliitikameetmeid.
14. EL ja selle liikmesriigid toetavad käimasolevaid jõupingutusi rahvusvahelise finantsstruktuuri ja mitmepoolsete arengupankade reformimiseks, tuginedes Pariisi inimeste ja planeedi paktile ja Bridgetowni tegevuskavale 2.0. EL ja selle liikmesriigid peavad tervitatavaks kindlat pühendumust, milleni on tulevikupaktiga selles osas jõutud. EL teeb oma partneritega konstruktiivset koostööd, et saavutada sellega seoses sisulisi edusamme 2025. aastal Hispaanias toimuval neljandal rahvusvahelisel arengu rahastamise konverentsil.
15. Eesmärk peab olema mobiliseerida ülemaailmselt vajalikud vahendid kõigist allikatest kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kokkuleppe täielikuks ja kiiremaks rakendamiseks, sealhulgas suurendada likviidsust ja kasutada parimal võimalikul viisil ära soodustingimustel rahastamist, mida on piiratud mahus. On ühistes huvides tegeleda paremini ülemaailmsete probleemidega ja ebavõrdsusega ning kaitsta ülemaailmseid avalikke hüvesid, tagamaks, et ükski riik ei peaks valima selle vahel, kas võidelda vaesuse vastu või planeedi nimel. Sellega seoses toetavad EL ja selle liikmesriigid selliste uuenduslike rahastamisvahendite väljatöötamist, nagu kliimamuutustele vastupanuvõimet käsitlevad võlaklauslid kõige haavatavamate riikide jaoks.

16. EL on pikka aega olnud merepiirita arenguriikide partner. Viimaste kättesaadavate andmete kohaselt eraldas EL merepiirita arenguriikidele 2022. aastal ametlikku arenguabi 10,6 miljardit eurot. Euroopa Investeerimispank on viimase kuue aasta jooksul rahastanud merepiirita arenguriikides projekte rohkem kui 3 miljardi euro ulatuses. Nende projektide eesmärk on parandada elukvaliteeti ja suurendada võimalusi 24s 32st merepiirita arenguriigist, toetades neid kestliku arengu eesmärkide saavutamisel. Need arvud ei hõlma ELi liikmesriikide endi antavat arenguabi.
17. EL teeb strateegia „Global Gateway“ kohaselt koostööd merepiirita arenguriikidega, investeerides digi-, kliima- ja energeetikavaldkonda, transporti, tervishoidu, haridusse ja teadusuuringutesse. EL rahastab merepiirita arenguriikidele kasu toovaid valitud strateegilisi juhtprojekte, näiteks Lobito koridori projekti, mille raames ehitatakse sadu kilomeetreid raudteed, et ühendada Kongo Demokraatliku Vabariigi ja Sambia vasevööndis asuvad provintsid naaberriigis Angolas asuva raudteega. Kesk-Aasias aitavad ühenduvust ja piirkondlikku integratsiooni suurendada kaks Euroopa tiimi juhtalgatust, mis käsitlevad digitaalset ühenduvust ning vett, energiat ja kliimamuutusi. 2024. aasta jaanuaris toimunud ELi ja Kesk-Aasia transpordiühendust käsitleval investorite foorumil leppis EL Kesk-Aasia juhtidega kokku, et alustatakse Kaspia merd ületava kiire transpordikoridori arendamist, loomaks kiire ühenduse Euroopa ja Kesk-Aasia vahel. EL toetab samuti Sudaani ja Saheli piirkonnas mitmeid merepiirita arenguriike oma pöördelise lubadusega suure rohelise müüri algatuse jaoks, sealhulgas vahendi „Great Green Wall Accelerator“ raames. See lubadus aitab välja töötada keskkonnahoidlike ja tootlike maastike mosaiigi, et suurendada kogu piirkonnas toiduga kindlustatust ja vastupanuvõimet, kasumlikkust ja maapiirkondade elatusvahendite kestlikkust.
18. Lisaks teeb EL tööd selle nimel, et avaliku sektori vahendeid saaks kasutada ka erasektori investeringute hoogustamiseks, et täita ülemaailmne taristuinvesteeringute puudujääk. Erasektori investeerimissuutlikkuse võimendamine on strateegiline prioriteet, mille poole püüeldakse ettevõtluskeskkonna ja investeerimiskliima parandamise, tehniliste kaubandustõkete kõrvaldamise, võrdsete tingimuste tagamise ja rahaliste vahendite kaasamise abil. Selle tegevusraamistiku kaudu annab Euroopa Kestliku Arengu Fond+ (EFSD+) erasektori investoritele tagatise arengut rahastavate asutuste kaudu.

19. 2023. aasta novembris allkirjastati uus ELi ja selle liikmesriikide ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vaheline partnerlusleping, mida on ajutiselt kohaldatud alates 1. jaanuarist 2024. Selles lepingus on sätestatud mitmed olulised ühised põhimõtted nagu inimõigused, demokraatia, rahu ja julgeolek, inim- ja sotsiaalne areng, kliimamuutused ja keskkond ning ränne ja liikuvus. ELi ja partnerite vahel sõlminud majanduspartnerluslepingud on avaldanud positiivset mõju asjaomaste riikide majandusele. EL loodab, et selles raamistikus kujunevad merepiirita arenguriikidega välja laiaulatuslikud suhted.
20. Edasiseks on EL võtnud endale kohustuse tugevdada partnerlust merepiirita arenguriikidega, tehes koostööd ja pidades dialoogi, pakkudes tehnilist abi ja toetades suutlikkuse arendamist. Tuginedes 2024. aasta tulevikuteemalise tippkohtumise ja kestliku arengu eesmärkide 2023. aasta tippkohtumise tulemustele ning jäädes ootama LLDC3-konverentsi tulemusi, on ühistes huvides käsitleda arengu rahastamise neljandal konverentsil käsitletavate muude prioriteetide hulgas merepiirita arenguriikide konkreetseid vajadusi.
21. EL jääb ootama LLDC3-konverentsi tulemusi ja järgmist merepiirita arenguriikide tegevusprogrammi, mis eeldatavasti konverentsil vastu võetakse ja milles osalevad kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas kodanikuühiskond, erasektor, akadeemilised ringkonnad ja noored. Oleme valmis andma oma panuse tegevusprogrammi rakendamisse sellistes prioriteetsetes valdkondades nagu kliimamuutused, struktuurimuutused, kaubanduse hõlbustamine ja ühendatus, samuti lihtsam juurdepääs kliima- ja arenguvaldkonna rahastamisele ja investeeringutele.
-